

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

11 juni 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het zorgtekort voor jongeren in een problematische opvoedingssituatie

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de campagne 'Mag gezien worden' en de interpretatie van het schoonheidsideaal

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de nieuwe campagne tegen de terreur van het schoonheidsideaal en gezonde voeding op school

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over lokale dienstencentra

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van in Vlaanderen gevestigde Waalse kinderen

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Dinsdag 11 juni 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.13 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het zorgtekort voor jongeren in een problematische opvoedingssituatie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het zorgtekort voor jongeren in een problematische opvoedingssituatie.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er is in Vlaanderen een ernstig plaats- en opvangtekort in de sector van de bijzondere jeugdhulpverlening. Daardoor zitten heel wat minderjarigen in nood : jongeren in een problematische opvoedingssituatie, minderjarigen met psychiatrische problemen, minderjarigen met drugsproblemen, buitenlandse minderjarigen zonder papieren, slachtoffers van mensenhandel, enzovoort. Onlangs nog luidde een Leuvense jeugdrechter via de pers de alarmbel. Hij vond nergens opvang voor 2 kinderen van 9 en 10 jaar die niet langer bij hun ouders konden verblijven en heel dringend gespecialiseerde opvang nodig hadden.

Omwille van een schrijnende thuistoestand werden die kinderen door de jeugdrechter bij hun ouders weggehaald. Tot nu toe verbleven ze in een gezinsvervangend tehuis, maar de opvoeders in dat tehuis beschikten naar eigen zeggen niet over de juiste opleiding en ervaring om de psychisch gekwetste kinderen op de juiste manier op te vangen, te hel-

pen en te begeleiden. Samen met de jeugdrechter werd toen geoordeeld dat de kinderen het best naar een gespecialiseerde instelling werden gebracht waar ze geschikte psychiatrische hulp en begeleiding zouden krijgen. Daarop ging het tehuis op zoek naar geschikte opvang voor de kinderen.

Die zoektocht verliep niet van een leien dakje. Niet minder dan 25 gespecialiseerde instellingen werden gecontacteerd. In geen enkele van die 25 instellingen was er echter een plaats vrij voor die kinderen. Ten einde raad werd toen het hoofdbestuur gecontacteerd, maar eveneens zonder succes. Pas – zo lezen we in de pers – toen de hoogste ambtenaar van het ministerie zich met de zaak ging bemoeien, konden de kinderen in het centrum in Wervik worden geplaatst. In het plaatsvervangend tehuis kon toen opgelucht adem worden gehaald. Eindelijk zouden de kinderen de hulp krijgen waar ze recht op hadden. Helaas kwam vrij snel de ontuchtering toen bleek dat de kinderen slechts tot 30 mei in die instelling konden verblijven.

Blijkbaar gaat het hier niet om een alleenstaand geval. Niet alleen jeugdrechters, maar ook bijvoorbeeld de CLB's worden veel te vaak met dergelijke situaties geconfronteerd. Er is dus een ernstig en duidelijk waarneembaar zorgtekort in de sector van de jeugdzorg. Dit zal hoe langer hoe meer tot schrijnende toestanden leiden bij één van de meest kwetsbare groepen van onze samenleving, namelijk de jongeren.

De hocuspocusoperatie die in Everberg werd toegepast, heeft beslist geen oplossing gebracht. Voor de opvang van probleemjongeren is een oplossing nog ver zoek. Ik verwijs in dit verband ook naar de malaise over de opvang van jongeren die een als misdrijf omschreven feit hadden gepleegd. Die malaise zou naar verluidt te wijten zijn aan het schrappen van artikel 53.

Merckx-Van Goey

Mevrouw de minister, il wil u de volgende krantenkoppen voorlezen : ‘Open jeugdtehuizen hebben lange wachtlijsten’, ‘Eén op negen kinderen woont alleen bij mama of papa’, ‘Het gezin brokkelt af’, ‘Bij zelfmoord doodt een kind de anderen in zichzelf’, ‘Delinquenten verdringen andere zorgvragende jongeren’, enzovoort.

Mevrouw de minister, kent u het specifieke geval in Leuven waar er hulp wordt gevraagd voor de twee kinderen ? Is er intussen een oplossing voor hen gevonden ? De noodkreet van de Leuvense jeugdrechter lijkt heel sterk op die van de Antwerpse rechter in januari van dit jaar. Zal de overheid nu even snel reageren en er een zaak van staatsbelang van maken zoals dat in Everberg het geval was ? Weet u of het antwoord op de jeugd-delinquentie ten koste is gegaan van de jeugdhulpverlening op maat, waardoor nog langere wachtlijsten worden gecreëerd ? De uitlatingen die ik vorige week heb opgevangen, lijken dit te suggereren. Bent u zich bewust van de huidige toestanden in de opvanginstellingen en de procedures die tegenwoordig moeten worden gevolgd vooraleer de POS'ers kunnen worden geholpen ? Zijn er plannen om in bijkomende plaatsen te voorzien – en dus ook in bijkomende middelen – voor jongeren in een problematische opvoedingssituatie ? De hamvraag is natuurlijk hoe u in de toekomst dergelijke situaties denkt te vermijden.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, het geval dat mevrouw Merckx aanhaalt, is me uiteraard bekend. Leuven is niet de enige plaats waar er problemen zijn om de gepaste opvang te vinden. Mevrouw Merckx, uit uw schriftelijk ingediende vraag leek het erop dat de kinderen dringend van hun thuis weg moesten. U hebt zich hier gecorrigeerd. Ze waren eigenlijk al geplaatst. Omdat de instelling niet meer wist hoe ze met die kinderen moest omgaan, werd er gezocht naar een opvang.

Mevrouw de voorzitter, vorige vrijdag was er een studiedag over de bijzondere jeugdzorg. We moeten ons buigen over de grotere complexiteit van de opvang in de bijzondere jeugdzorg. Er wordt steeds meer doorgeschoven van de ene voorziening naar de andere. Dit heeft zijn weerslag op de jongeren. Ze verblijven in de ene instelling en daarna weer eens in een andere. Vaak ligt de oorzaak hiervan bij de randproblematiek tussen de bijzondere jeugdzorg en de psychiatrie. Als we meer opvang organi-

seren, moeten we ons afvragen wat er nodig is om aan de veranderende zorgvraag van jongeren met complexe problemen te voldoen.

De problematiek is niet nieuw. Deze commissie heeft onder andere daarom een motie van aanbeveling opgesteld. De vraag daarbij was waarom er zoveel jongeren in de bijzondere jeugdzorg terecht komen. Het antwoord van de jeugdrechters hierop is wel nieuw : ze stappen naar de pers. Naar aanleiding van de studiedag van vorige vrijdag en de week daarvoor, heeft jeugdrechter Van de Winckel ruiterslijk toegegeven dat de rechters de afschaffing van artikel 53 hebben gebruikt om te zorgen dat onze houding verandert. Ze zijn het beu om constant heel Vlaanderen te moeten afbellen en compromissen te zoeken. Ze kiezen nu voor de maatregel die zich opdringt. Indien ze geen oplossing vinden, trekken ze aan de alarmbel. De toestand zelf is dus helemaal niet nieuw. Hij blijft evenwel schrijnend.

Mevrouw Merckx, u vraagt ook of we er even veel aandacht zullen aan besteden als in het geval van Everberg en onmiddellijk een gesloten instelling zullen oprichten. Mijn antwoord daarop is neen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : In het geval van de MOF'ers (jongeren die een als misdaad omschreven feit pleegden) werd gezegd dat een gesloten instelling de oplossing is. In dit geval moet er even veel aandacht en middelen aan de oplossing worden besteed.

Minister Mieke Vogels : Bij de MOF'ers werd gezegd dat in het kader van de voorlopige hechtenis de oprichting van een federale gesloten instelling een oplossing kan bieden. Daarna bleek dit niet de oplossing te zijn. Naar aanleiding van de discussie over Everberg zullen we daar nog op terug komen.

Er blijkt van alles te kort te zijn. Ondanks alle pogingen om enige vorm van registratie in het leven te roepen, hebben we er totaal geen zicht op waar de wachtlijsten zich situeren en wat de jeugdrechters nodig hebben. Op dit ogenblik zijn de consultants van de sociale diensten bij de comités bijzondere jeugdbijstand en bij de jeugdrechtbank overwerkt. Een consultant doet de godganse dag niets anders dan bellen naar verschillende instellingen. In het bureau ernaast houdt haar collega zich bezig met dossiers over jongeren die zich in dezelfde situatie bevinden en belt ze naar dezelfde instellingen met de vraag of ze geen plaatsen vrij hebben.

Vogels

Vanaf begin jaren '90 probeert men daar het elektronisch dossier in te voeren. Eigenlijk zou dat ongeloflijk eenvoudig moeten zijn. Als er één sector is met een duidelijke toegangspoort, dan is het wel de bijzondere jeugdzorg. Men geraakt niet in de bijzondere jeugdzorg binnen zonder ofwel het comité ofwel de jeugdrechter gepasseerd te hebben. We hebben alle gegevens zelf in handen. We zouden dus perfect moeten weten om welke jongeren en om welke problemen het gaat. We zouden ook perfect moeten weten waar ze terecht komen en wat er in welke regio's te kort is.

Ik zie echter dat dit nog altijd niet in orde is. Daarom wil ik nu samen met de directie van mijn administratie een soort noodplan uitwerken, om het galaver over dat elektronisch dossier te stoppen. We kunnen in onze sector nog jaren debatteren over wat er nu in een vragenlijst moet staan die al dan niet in dat elektronisch dossier moet worden opgenomen. We kunnen ook nog jaren discussiëren over welke gegevens al dan niet de privacy schaden.

Hetzelfde verhaal heeft zich voorgedaan bij Kind en Gezin. Ook daar was eerst heel veel weerstand, maar als eenmaal die methodiek bezig is, dan is dat geen enkel probleem. De hulpverleners maken dikwijls problemen in de plaats van de hulpvragers, terwijl die hulpvragers helemaal geen probleem hebben.

We moeten daar dus hoogdringend werk van maken. We moeten ten minste weten in welk verhaal we aan het spelen of investeren zijn. Het is ook niet zo dat we ondertussen niets doen. De voorbije 3 jaar hebben we al heel wat gedaan. Ik wil het best nog even op een rijtje zetten.

In 2000, met uitvoering over de jaren 2000 en 2001, hebben we het hulpaanbod in de bijzondere jeugdbijstand uitgebreid met 7,5 miljoen euro. Deze middelen werden gedifferentieerd ingezet zowel voor minderjarigen in POS-situaties als voor minderjarigen in MOF-situaties. De totale erkende capaciteit in Vlaanderen steeg met 312 hulpplaatsen. De residentiële capaciteit in Vlaanderen steeg met 66 plaatsen, waarvan nog 15 1bis te realiseren in Brussel op korte termijn. De semi-ambulante en ambulante capaciteit steeg met 246 plaatsen : 48 in de dagcentra, 98 in de thuisbegeleidingsdiensten en 99 in de diensten begeleid zelfstandig wonen. Er werden ook overeenkomsten aangegaan voor de versterking van crisishulp aan huis, voor ervaringsgerichte projecten voor moeilijk te begeleiden jonge-

ren en voor de herstelgerichte afhandeling van delicten.

Tijdens het lopende begrotingsjaar 2002 wordt het aanbod aangepast aan de uitstroom van de gesloten opvang. Die uitstroom van de gesloten opvang gaat niet alleen over MOF'ers, maar ook over POS'ers. Voor de opvang van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen en voor de algemene opvang daarvan wordt er opnieuw in een budget voorzien van 7,5 miljoen euro.

Daarnaast werden de gemeenschapsinstellingen uitgebreid en aangepast, zowel kwantitatief als kwalitatief, conform de aanbevelingen in de resolutie van het Vlaams Parlement. Het kwalitatieve heeft onder meer betrekking op de vorming en het onderwijs aan jongeren. De pedagogische en hulpverleningsgerichte werking in het centrum van Everberg werd en wordt verder uitgebouwd. In de gemeenschapsinstellingen zullen we dit lopende begrotingsjaar 4,5 miljoen euro investeren.

De initiatieven voor uitbreiding en aanpassing van het hulpaanbod in de bijzondere jeugdbijstand staan voor een totaalbedrag van bijna 20 miljoen euro. Als men daaraan de VIPA-middelen toevoegt, zien we dat daar de voorbije 3 jaar toch 1 miljard frank is geïnvesteerd.

Als het gaat over POS-situaties uit de bijzondere jeugdzorg of gemeenschapsinstellingen, dan hebben we het vaak ook over het aanbod om een stuk op weg te gaan met minderjarigen met een drugsproblematiek of een psychiatrische problematiek. Wat de drugshulpverlening betreft, heb ik mijn principieel akkoord verleend tot uitbreiding van 10 residentiële plaatsen drugshulpverlening van De Sleutel. Die zijn er op dit moment in Eeklo, maar er zou een afdeling worden opgericht in de stad Mechelen. Wat de psychiatrie betreft, zullen we op de interministeriële conferentie van 24 juni de knoop doorhakken over de 5 maal 8 forensische K-bedden waarover de federale regering naar aanleiding van de laatste begrotingscontrole een beslissing genomen heeft.

Mevrouw Merckx, ik denk dat we de voorbije jaren heus wel enorme inspanningen hebben geleverd om het aanbod in de bijzondere jeugdzorg verder uit te breiden en te ontwikkelen. Het is echter dringend noodzakelijk om die uitbreiding te doen passen in een kader waar we zicht hebben op waar we naartoe evolueren met die bijzondere jeugdzorg. In het verlengde daarvan mogen we het proces van integrale jeugdhulpverlening niet uit het oog verliezen. Ook daar werken we gestaag aan verder.

Vogels

Er wordt dus echt wel hard aan gewerkt. Op dit moment is het nog een beetje in het wilde weg, maar ik probeer echt zicht te krijgen op welk hulpverleningsaanbod men nodig heeft. Moeten we eventueel geen nieuwe vormen van hulpverlening uitwerken, aangepast aan de steeds complexere situaties waar jongeren mee geconfronteerd worden en waar ook opvoeders in de bestaande voorzieningen mee geconfronteerd worden ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het zou me zeker interesseren om ook de cijfers op papier te hebben. We hebben dat trouwens al gevraagd bij de bespreking van de begroting, maar toen hadden we daar nog geen zicht op. Het is nuttig om te zien wat er in de begrotingen van de verschillende jaren staat. Op basis van die cijfers moeten we dan nog eens opnieuw praten.

Mevrouw de minister, ik stel vast dat u een duidelijk zicht wilt krijgen op de zorgtekorten. We zullen u daaraan blijven herinneren. Ik zal u niet stalken, want dat is blijkbaar strafbaar.

Minister Mieke Vogels : Stalken is niet het juiste woord. Pesten op het werk is mobbing.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, we zullen u in ieder geval op uw woord nemen. Ik heb er geen probleem mee dat het ruime kader het proces van de integrale jeugdhulpverlening is. U zegt terecht dat er binnen die hulpverlening een evolutie merkbaar is. Er zijn blijkbaar grote moeilijkheden om het personeel te motiveren en de juiste opvang te garanderen aan jongeren in de niet-gemeenschapsinstellingen. Op welke manier wilt u zicht krijgen op die problemen ? Zult u een onderzoek laten uitvoeren ? Mogelijke oplossingen moeten toch wetenschappelijk onderbouwd zijn.

Minister Mieke Vogels : Daarover zijn nog geen beslissingen genomen. Ik plan een grondig overleg met de administratie om na te gaan of we inderdaad een onderzoek laten uitvoeren. In de verschillende comités is er heel wat kennis en wetenschap.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de campagne 'Mag gezien worden' en de interpretatie van het schoonheidsideaal

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de nieuwe campagne tegen de terreur van het schoonheidsideaal en gezonde voeding op school

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw De Maght tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de campagne 'Mag gezien worden' en de interpretatie van het schoonheidsideaal, en van mevrouw Merckx tot minister Vogels, over de nieuwe campagne tegen de terreur van het schoonheidsideaal en gezonde voeding op school.

Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de campagne 'Mag gezien worden' is nu al enkele weken aan de gang en kwam ook aan bod tijdens de actuele vragen in de plenaire vergadering. Mevrouw Dillen wees op de problemen van zwaarlijvigheid en overgewicht, die in Vlaanderen toenemen.

Mevrouw de minister, ik ga akkoord met uw uitgangspunt, dat we onszelf en anderen moeten leren aanvaarden zoals we zijn, uniek van karakter, van lichaam en van geest. Tot daar kan ik volgen, maar uw campagne gaat verder en wil ook jonge meisjes afhelpen van het modelbeeld van de figuren, soms levende skeletten, die de catwalk bewandelen. Ik heb vragen bij de totale campagne. Als men de belangrijkste problemen in ogenschouw neemt, moeten ook de financiële middelen meetellen. Elke euro moet in twee worden gebeten, voor die wordt uitgegeven.

Die campagne is volgens mij enerzijds wat choquerend en anderzijds gebakken lucht, om het sterk uit te drukken. Als men een campagne als campagne verheerlijkt, geeft men een verkeerd signaal en besteedt men de schaarse middelen op een verkeerde manier. Het levert geen welzijn op voor de doelgroep. Een goede samenwerking met scholen, CLB's, alle mogelijke verenigingen en vooral ook met dokters en preventiewerkers, zou wel een bijdrage tot meer welzijn kunnen leveren.

De Maght-Aelbrecht

Uit uw antwoord in de plenaire vergadering bleek dat er in het najaar acties zouden volgen om mensen aan te sporen om gezonder te eten en te bewegen. Die acties had ik uiteraard graag nu reeds gezien, net als iedereen waarschijnlijk. Ik was dan ook een beetje aangedaan door wat er op 6 juni in de kranten stond, namelijk dat u met deze campagne uw doel voorbijschoot. Dat was namelijk de mening van de wetenschappers van de Belgische Vereniging voor de Studie van Obesitas. U zou beter eens met specialisten rond tafel gaan zitten alvorens een campagne te lanceren.

Ik ben geen specialist, ik ben slechts een gewone vrouw. Omdat we moeten uitkijken waar we onze centen aan geven, is het nodig dat we zo veel mogelijk informatie hebben, om daarna goed na te denken over waar we dat geld aan uitgeven. Het is namelijk op geen van de terreinen binnen uw beleidsdomein gemakkelijk om 1 frank of 1 euro uit te geven. In een opwelling heb ik in een gemeenteraad ooit het volgende gezegd : het is goed dat men campagnes voert, maar als er op het einde van het jaar in Aalst een rusthuis wordt gesloten, omdat de erkenning voorbij is, en als ik dan merk dat de diensten er na bezoeken aan kabinetten niets aan kunnen doen doordat het een administratieve rompslomp is en dat men zegt dat het zou kunnen dat men in 2007 eens iets doet voor Aalst, dan begint mijn bloed te koken, en dat is voor niemand goed. Ik vind dus dat men een andere houding aanneemt tegenover campagnes dan tegenover andere problemen. Omdat ik zo bezorgd ben om elke besteding van 1 frank en vooral omdat ik graag het welzijn van elke mens zo veel mogelijk bevordert wil zien, heb ik de volgende vragen.

Welk budget is er voor die campagne uitgetrokken ? Hoeveel trekt u uit voor de acties in het najaar ?

Zijn er bij de voorbereiding van deze campagne beleidsmatige contacten geweest met de minister van Onderwijs, de scholen en eventueel de CLB's, om zo leerlingen, ouders en leerkrachten op de problematiek te wijzen en voor te bereiden op vragen van anderen ?

Zijn er afspraken gemaakt of in het vooruitzicht gesteld met de CLB's om op deze problematiek in te spelen en zo de campagne een meerwaarde te geven ?

Bent u bereid om met specialisten zoals dokters, jeugdwerkers en mensen van preventiecentra aan tafel te gaan zitten ? Mevrouw de minister, ik hoop echt uit de grond van mijn hart dat u dat wilt doen en ik ben ervan overtuigd dat u mij een goede uitleg zult kunnen geven.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mevrouw Dillen heeft in de plenaire vergadering reeds de spits afgebeten via een actuele vraag over dit onderwerp. We kennen dus al gedeeltelijk de intenties van de minister en de achtergrond van haar beslissing, maar al bij al dacht ik dat het toch nog waardevol kon zijn om de minister hierover aanvullend nog enkele vragen te stellen, niet alleen omdat in deze commissie reeds een hoorzitting over deze problematiek heeft plaatsgevonden.

Aan een vraag om uitleg kunnen geen moties of resoluties worden gekoppeld, maar op deze manier krijgen we meer indicaties over de standpunten in deze commissie over de problematiek van gezonde voeding voor de jeugd en kunnen richtlijnen voor deze commissie worden uitgewerkt.

Zelf heb ik er mijn twijfels bij, maar volgens de minister is gezondheid blijkbaar geen thema dat leeft bij de jongeren. Daarom gooit ze het nu over de boeg van het uiterlijk. De vraag is natuurlijk of dat de juiste manier is om de Vlaming gezonder te laten leven, want tenslotte is en blijft die doelstelling toch wel de eerste en de allerbelangrijkste reden van deze campagne.

Ik vraag me dan ook af of die fotocampagne een alleenstaande campagne is of dat ze deel uitmaakt van een bredere actie om de Vlaming gezonder te maken. De minister wekt met deze campagne eigenlijk toch ook wat de indruk dat mensen met buitenmaatjes zich niet al te veel zorgen moeten maken. Dat bleek ook uit de reacties van diëtisten en artsen bij het begin van de campagne. Tijdens de studiedag hier in het Vlaams Parlement over obesitas is nochtans duidelijk gebleken dat een groot deel van de bevolking opnieuw moet leren gezond te eten.

Ook het recente gezamenlijke onderzoek van de UG en de VUB toont aan dat onze bevolking verzwaart, en nog geen klein beetje : 1 op 2 Belgen weegt teveel, 15 percent kampt met een ziekelijk

Merckx-Van Goey

overgewicht en bovendien is 1 kind op 10 zwaarlijvig. Die gegevens zijn toch wel alarmerend.

Bovendien is het zwaarder worden bij ons een vrij recent fenomeen. In de VS bestaat het al 20 tot 30 jaar, maar het probleem is steeds groter geworden. Nu het probleem zich ook bij ons voordoet, mogen we het niet negeren.

De cijfers van de universiteiten tonen aan dat de groep mensen die kampen met een ziekelijk overgewicht, snel is verdubbeld. Het onderzoek werd uitgevoerd bij werkende mensen. Dat doet ons vermoeden dat het echte probleem nog veel groter is. Obesitas of zwaarlijvigheid wordt een kwaal van de toekomst en zou moeten worden beschouwd als een chronische ziekte. Zwaarlijvige mensen maken immers meer kans op suikerziekte, hartaandoeningen en hart- en vaatziekten.

Iets doen tegen obesitas is zeker een taak van de overheid en meer bepaald van de minister bevoegd voor preventie. De boodschap 'Aanvaard je lichaam zoals het is, een paar kilootjes meer of minder zijn geen ramp', zet mensen niet echt aan om gezond te eten. Het lijkt een beetje op een carte blanche waarbij de mensen zich niets meer hoeven aan te trekken van overgewicht of slechte eetgewoontes. Ik kan me echter niet inbeelden dat deze beweringen door de minister worden onderschreven of de basis van haar campagne vormen.

Mevrouw de minister, waarom hebt u voor deze boodschap gekozen? Vanwaar haalt u de overtuiging dat jongeren zich niet bekommeren om hun gezondheid? U wilt met de campagne vooral jonge meisjes bereiken die heel wat pogingen ondernemen om te vermageren. U verklaart in kranten dat de campagne zelfs zou zijn bedoeld om meisjes te helpen die aan anorexia leiden. In de media heeft men u al aangepakt over die stereotiepe gedachte. Mode en media zijn niet altijd de schuldigen van eetstoornissen bij jongeren. Ik zal daar nu niet dieper op ingaan, want dit is maar een vraag om uitleg. Bij wie hebt u deskundig advies ingewonnen vóór het opstarten van de campagne? De opmerking over anorexia, maar ook de campagne die specifiek wordt gericht tot jonge meisjes, doen me deze vraag stellen. Wie hebt u geadviseerd om deze boodschap te kiezen voor uw campagne?

Het tweede onderdeel van uw campagne bestaat eruit dat u scholen zult vragen om geen frisdranken meer te verkopen tijdens de middagpauze en

de andere pauzes, omdat die drankjes kunnen worden vervangen door water, melk of fruitsap. Hoe zult u de scholen ervan overtuigen om de frisdranken te vervangen? De evenementen van heel wat scholen worden immers gesponsord door leveranciers van frisdranken. Dat vormt zeker een bijkomende hindernis. Is er al nagedacht over de manier waarop scholen kunnen worden aangezet om te investeren in een waterkraantje? Misschien moet u hierover overleg plegen met uw collega van Onderwijs. Het is immers een kwestie van infrastructuur in de scholen, maar ook van een inhoudelijke sensibilisering. Is het bijvoorbeeld mogelijk om het thema gezondheidsopvoeding op te nemen in de vakoverschrijdende eindtermen? Plant u een informatie- of preventiecampagne voor scholen waarbij de nadruk wel ligt op gezonde voeding? Lokale initiatieven tonen soms goede praktijken aan. Zal ter zake nog iets gebeuren?

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het thema is in deze commissie al talrijke keren heel uitgebreid aan bod gekomen tijdens de hoorzittingen. Vele vragen die vandaag werden gesteld, werden ook al gesteld in een actuele vraag tijdens de plenaire vergadering. Ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw De Maght en mevrouw Merckx.

Mevrouw de minister, enkele weken geleden heb ik tijdens de plenaire vergadering kritiek geleverd op de campagne. U kunt er niet onderuit dat dezelfde kritiek ook werd geuit door specialisten. Ze verwijten u dat u geen voorafgaandelijk advies hebt gevraagd. Een paar weken geleden heb ik ook gezegd dat de campagne een verkeerde boodschap stuurt. De specialisten hebben daarover dezelfde mening. U zult hun kritiek ook wel hebben gelezen.

Mevrouw de minister, mevrouw Merckx merkte op dat de boodschap zou zijn dat mensen moeten leren leven met een buitenmaatje. Ik blijf bij mijn standpunt dat de campagne een verkeerd signaal stuurt. Ik heb de foto's achteraf nog eens bekeken en advies gevraagd aan andere mensen. Iedereen is het ermee eens dat de mensen op de foto's geen buitenmaatjes hebben, maar keurige, normale maatjes. Het zijn maatjes waarvan ik droom. Het gaat maximaal over het maatje 40 voor de dames – de maatindeling van de mannen ken ik niet zo goed. De campagne stuurt heel duidelijk een verkeerd signaal.

Dillen

Ik blijf pleiten voor een totaalaanpak in plaats van een fragmentarische aanpak. Alleen die aanpak zal op termijn vruchten afwerpen. Uiteraard moet dat gebeuren in samenwerking met alle bevoegde collega-ministers. Iemand heeft er reeds op gewezen dat ook de minister van Onderwijs een bijzonder belangrijke verantwoordelijkheid heeft. Ik kan me mateloos ergeren aan de vele frisdrank-, chips-, wafel- en chocoladerepenautomaten in de scholen. Het is helemaal verkeerd dat die automaten in de scholen aanwezig zijn. Uiteraard moeten de kinderen drinken krijgen, maar geef hen gezond drinken zoals water uit fonteintjes. De schooldirecties zullen het er allemaal mee eens zijn dat de automaten niet gevuld zijn met gezonde voeding, maar toch wil geen enkele directeur ze wegdoen. Ik heb navraag gedaan en het klopt dat de scholen enorme commissies ontvangen van de fabrikanten. Er wordt gesteld dat alle automaten weggehaald zullen worden op voorwaarde dat het verlies aan midelen wordt gecompenseerd. Daarvoor zijn nu echter geen budgetten vrij.

Mevrouw de minister, ik herhaal dat u samen met alle andere bevoegde ministers een totaalplan moet uitwerken. Ik hoop dat we tegen het najaar iets in die zin van u kunnen verwachten.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, ik maak van de gelegenheid gebruik om het geheugen van de commissieleden even op te frissen. Ik herinner u eraan dat ik over deze zaak een interpellatie heb gehouden nog vóór de campagne werd opgestart. De minister had op dat ogenblik de campagne al aangekondigd, maar niemand kende de inhoud ervan al. Ik heb haar toen ongeveer dezelfde vragen gesteld als mevrouw Merckx en De Maght vandaag. Ik vroeg met wie de minister overleg heeft gepleegd, in welke mate haar ideeën gebaseerd waren op wetenschappelijke gegevens, enzovoort. Het bleek allemaal niet zo te zijn. Het betrof veeleer een impulsieve lancering van een bepaalde campagne die – en we moeten daar geen verstopperje over spelen – de minister wat persoonlijk aanbelangde.

We hebben het toen ook uitgebreid gehad over de anorexiaproblematiek. We hebben duidelijk aange-toond – en dit werd door de sprekers op de hoorzitting bevestigd – dat die problematiek veel ernstiger is dan alleen maar het willen beantwoorden aan een bepaald modeverschijnsel. Dit heeft daar enkel in de rand mee te maken.

Tot slot wil ik mevrouw Merckx en mevrouw De Maght eraan herinneren dat wij tot besluit van die interpellatie in de plenaire vergadering een motie hebben voorgelegd waarin we hebben gevraagd – en dit nog voor we de exacte inhoud van de campagne kenden – om de campagne zodanig te oriënteren dat de klemtoon zou komen te liggen op gezonde voeding en meer beweging. Ik stel vast dat zowel mevrouw Merckx als mevrouw De Maght in de plenaire vergadering tegen deze motie hebben gestemd, hoewel ze hier vandaag net hetzelfde vragen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, een aantal van de hier geformuleerde bekommernissen zijn terecht. Toch wil ik opmerken dat deze campagne naar mijn aanvoelen niet de ambitie had om heel de gezondheids- en voedselproblematiek te omvatten. Zij had enkel de ambitie om te interveniëren in verband met in de media gecreëerde ideaalbeelden.

Hier wordt eigenlijk gevraagd naar een allesomvattend geheel, maar dat is mijns inziens onmogelijk. Wat mij betreft, heeft deze campagne duidelijk ingespeeld op een fenomeen waartegen moet worden opgetreden. De campagne heeft echter nooit de ambitie gehad om alle mogelijke zaken op te nemen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, uit de hoorzitting heb ik vooral één zaak goed onthouden, namelijk dat een campagne weinig zin heeft. Ik wil ook benadrukken dat men zich bij een schaarste van middelen eerst goed moet afvragen waaraan die middelen besteed zullen worden.

De voorzitter : Mevrouw de minister, wij hebben allemaal een uitnodiging gekregen om de start van deze campagne bij te wonen, waarschijnlijk in onze hoedanigheid van lid van deze commissie. Naar verluidt ging deze uitnodiging uit van u persoonlijk en moesten we ons ook bij u inschrijven. Gebeurt dit normaal niet via het VIG of via de LOGO's ?

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Als mevrouw Becq zegt dat campagnes niet helpen, dan wil ik wel eens weten wat er wel helpt. Moeten we misschien de mensen elke week op de weegschaal zetten en via

Vogels

een Vlaamse Weight Watch een belasting heffen op elke kilo die iemand is bijgekomen? Als deze commissie andere suggesties heeft, dan zijn ze meer dan welkom.

Ik weet in elk geval dat ik de voorbije jaren een groot deel van mijn schaarse middelen besteed heb aan het aanzetten van jongeren, en ook ouderen, om gezonder te eten, op het gewicht te letten, niet te roken, enzovoort. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het VIG. Ik verwijs in dit verband naar de recente campagne over rookvrije klassen of naar de gezondvoedingsdriehoek.

Dit alles vergt veel middelen, maar helaas moeten we bij de evaluatie vaststellen dat die maar weinig zoden aan de dijk brengen. Het gewicht blijft toenemen en ook het aantal jongens en meisjes dat naar de sigaret grijpt, blijft stijgen.

Op het terrein zegt men dat gezondheid voor de mensen steeds minder de norm is. Jongeren – maar ook volwassenen – hebben geen oren meer naar waarschuwingen over hun gezondheid. Als men aan jongeren zegt dat ze niet mogen roken wegens het risico op longkanker of dat ze niet te vet mogen eten, dan blijven die waarschuwingen niet hangen. Wat hen wel beklijft, dat zijn een aantal ideaalbeelden. Dit blijkt als men met jongeren spreekt, maar ook als men met vrouwen spreekt. Men wil bijvoorbeeld absoluut paraderen op het strand met de jurk of met de bikini die die zomer in is en waarin men zich goed wil voelen.

Of ik tot die groep behoor, doet niets ter zake. De vraag die men mij de voorbije weken over deze campagne het vaakst heeft gesteld, is of ik voor de campagne naakt of in bikini zou willen poseren. De redenering die daarbij gehanteerd wordt, is dat de campagne eigenlijk dient om zichzelf goed te praten. De heer Strackx heeft daarop gealludeerd. *(Opmerkingen)*

Die vraag is me de jongste tijd het meest gesteld. Ik heb daar al meer dan genoeg op geantwoord. Dat doet niet ter zake. De bedoeling is gewone mensen die niet beantwoorden aan het ideaalbeeld, naar voren te schuiven als mooie mensen. Het is niet omdat iemands borsten te klein of te dik zijn of omdat iemand een hangbuikje heeft, dat die mensen zich niet goed in hun vel zouden voelen. We moeten jongeren opnieuw wapenen tegen het onbereikbare ideaal vooraleer er over gezondheid kan worden gepraat. De mensen moeten zich eerst goed voelen in hun eigen vel vooraleer ze ervan

kunnen worden overtuigd gezond te eten en te stoppen met roken.

Men verwijt me hier dat ik de schaarse middelen waarover ik beschik in zo'n campagne steek. Deze campagne heeft welgeteld 251.612,64 euro gekost. Dat is ongeveer 10 miljoen frank. Ik heb trouwens even veel geld om campagnes te voeren als de andere ministers. Deze actie heeft een pak minder geld gekost dan die in het kader van Kleurrijk Vlaanderen. De promotie daarvan kost tussen 30 en 50 miljoen frank. We voeren een supergoedkope campagne. De stelling dat zonder die actie een rusthuis in Aalst zou kunnen worden verbouwd, gaat niet op. Ik ben er wel van overtuigd dat ook dat moet gebeuren. Ik heb dat vorige week trouwens nog gezegd. Ik hoop dat u dit ook eens luidop zegt tegen de minister van Financiën en Begroting. Er is een schrijnend tekort aan middelen. *(Opmerkingen van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht)*

Door deze campagne niet te voeren, los ik dat probleem echter niet op. Iedereen in deze commissie vindt dat we absoluut iets moeten doen aan de gezondheid en het overgewicht van onze mensen. De vraag is hoe dat moet gebeuren. De huidige actie vormt een goede basis om op verder te werken.

Met permissie, ik wil het niet overlaten aan specialisten, stilisten, diëtisten om te bepalen hoe mijn lichaam eruit moet zien. Ze eisen hoe langer hoe meer het alleenrecht op om te zeggen wat goed of slecht is. Indien ze geen voedingsbodem vinden in de samenleving, zullen ze, ondanks hun wetenschappelijke scholing, geen gedragswijziging tot stand brengen. Met het naar voren brengen van het wetenschappelijk onderbouwde, ideale dieet wordt niet het gewenste effect bereikt. De diëtisten, stilisten enz. zijn het trouwens ook niet met elkaar eens. Zet twee diëtisten naast elkaar en ze maken ruzie. De ene zegt dat men de calorieën moet tellen en de andere de koolhydraten. De stilisten blijven kleren van maat 34 en 36 draperen rond superslanke modellen. Psychiaters eisen dan weer het alleenrecht op om over eetstoornissen te spreken. Ze vinden het absoluut onaanvaardbaar dat een gewone minister daar zomaar over praat. Ze vinden dat alleen een psychiater zich over zo'n complexe situatie mag uitspreken.

Mevrouw Merckx, natuurlijk heb ik niets gezegd over die eetstoornissen. Natuurlijk heb ik nooit gezegd dat eetstoornissen het direct gevolg zijn van het schoonheidsideaal. Ik heb wel gezegd dat het schoonheidsideaal vaak de aanzet vormt voor mensen met complexe problemen om over te gaan tot een soort zelfkastijding, die leidt tot zeer zware

Vogels

eetstoornissen gecombineerd met psychische problemen.

Deze campagne is niet duur. Ze is bovendien geslaagd. Mensen vinden dat de gebruikte modellen nog niet dik genoeg zijn. Diëtisten vinden dat ik het dik zijn promoot. De gewone man in de straat is het daar niet mee eens. Er wordt in elk geval over gediscussieerd. Dat op zich is zeer belangrijk. Ik kan u de stapels mail daarover laten zien en u in contact brengen met de Vlaamse Infolijn. Ze heeft nog nooit zoveel reacties gehad op een zo'n goedkope campagne. Heel veel mensen vinden dat er eindelijk iemand is die hierover hardop een standpunt durft in te nemen. Ze zijn het beu om in grootwarenhuizen nooit hun maat te vinden, ook al is die 42 of 44.

Wat dat betreft, schuift de maatschappij op in de goede richting. Vorig weekend heeft de C&A in Antwerpen modellen gezocht met maat 42, 44 en 46. Volgende vrijdag en zaterdag zullen er naar aanleiding van de jaarlijkse modeshow van de academie van Antwerpen modellen met een maatje meer flaneren. In Vlaanderen, in Duitsland en in West-Europa zijn maten tussen 42 en 46 zeer normale maten.

In elk geval, ik blijf erbij dat deze campagne goedkoop was, dat ze goed is en dat ze de geesten in beweging heeft gezet. Ik heb daarmee de mensen een hart onder de riem gestoken, zodat mensen die niet absoluut dik zijn er gemakkelijker in slagen om zich goed te voelen in hun vel.

Dan komt de tweede fase. Die tweede fase is aangekondigd voor het najaar. Dan zal er worden voortgebouwd op de ideeën 'ik ben wie ik ben', 'ik voel me goed' en 'hoe ga ik mijn lichaam nu goed houden?'. Het zal dus gaan over gezonde voeding en beweging. We proberen in dat verband een campagne te voeren met nieuwe spirit. We moeten gezonde voeding en beweging bespreekbaar maken. We moeten dat losmaken van de klassieke platgetreden paden van de perfecte driehoek. Het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie zal dit coördineren om dit samen met een groot aantal partners uit te voeren.

Voor heel veel mensen is aan sport doen een enorm grote drempel. Laten we dus al beginnen met gewoon meer te bewegen. Dat kan iedereen. Neem de trap in plaats van de lift. Ga te voet naar de bakker in plaats van met de auto. Ga bij een wandelclub. Samen met de Vlaamse Wandel- en

Joggingliga gaan we in heel Vlaanderen proberen om daarmee bezig te zijn. We gaan dit ook samen met de LOGO's en met het VIG doen.

Ook inzake gezonde voeding kunnen we buiten de klassieke platgetreden paden treden. Laten we het niet alleen hebben over granen. Laten we proberen om opnieuw naar voren te schuiven waar we sterk in zijn. In Vlaanderen zijn we sterk in onze eetcultuur. Heel veel ongezonde voeding gebeurt omdat die eetcultuur aan het verdwijnen is. Iedereen bakt vlug een hamburger of wat dan ook. Samen met de Gezinsbond willen we dus iets doen inzake eetcultuur. Samen eten is stukken gezonder en is sociaal belangrijk.

We willen ook samen met het onderwijs actie ondernemen. Het is trouwens niet alleen een probleem van kinderen. Het is ook een probleem van mannen en vrouwen die hun kinderen aanzetten om de ideale maten te houden. We willen echter niet met een opgeheven vingertje te werk gaan. Het zal trouwens sowieso zeer moeilijk zijn om alle automaten uit de scholen te verwijderen. Wel moeten we proberen om samen met de ouderverenigingen en de leerlingen creatieve manieren te zoeken om in alternatieven te voorzien voor die automaten. De drinkwaterkraantjes zijn op heel wat plaatsen gratis. Die worden gratis op de scholen geplaatst. Het heeft ook geen zin dat we geld steken in campagnes via de CLB's of de scholen over gezonde voeding als de kinderen na het lesuur op de speelplaats komen en alleen maar Suzy-wafels en frisdrank zien. Daar proberen we dus samen met de andere betrokkenen iets te doen.

Zo proberen we een hele keten van partners te zoeken om samen rond de ideeën van gezond eten en meer bewegen op een originele manier iets te doen. Het bedrag dat daarvoor wordt uitgetrokken, staat nog niet vast. Het VIG heeft zijn bijdrage en kan daar voor een stuk heroriënteren. We zullen zien hoever we daarmee geraken.

Ten derde willen we rond de specifieke problematiek van eetstoornissen – de combinatie van een psychologische problematiek en een abnormaal eetgedrag – samen met de wetenschappers van de KU Leuven, die ook het oorspronkelijke onderzoek rond eetstoornissen hebben gemaakt, een draaiboek uitwerken dat we aan alle CLB's, huisartsen, enzovoort gaan verspreiden. Hoe herken ik anorexia? Hoe kan ik daar het best mee omgaan? Hoe kan ik daar het snelst iets rond doen? Dat zijn de vragen die daarin aan bod zullen komen.

Vogels

Ik geloof nog altijd in de waarde van deze campagne. Ze wordt verder opgevolgd, naar een breder getrokken actie. Voel u goed in uw lichaam zoals u bent. Probeer niet het onbereikbare ideaal na te streven. Als u zich goed voelt, probeer het dan zo te houden. Dat is de boodschap die we willen uitdragen.

Uiteraard betekent dat ook een belangrijke boodschap naar mensen die te zwaarlijvig zijn. Als die de trap nemen, zullen ze wel voelen dat dit niet meer zo gezond is. Hopelijk komt er dan een reflex om het eigen lichaam een stukje te bewaren. Als we het bewegen opnieuw als een doel in de samenleving stellen, kunnen we daar mee voor zorgen. Als men niet meer goed kan fietsen of wandelen, moet er een reflex komen waarbij men beseft dat men daar dringend iets aan moet doen.

De voorzitter : Mevrouw De Maght heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Mevrouw de minister, ik heb een hele tijd nodig om te verwerken wat u allemaal hebt gezegd. Ik bedank u wel voor uw antwoord.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : We zullen dit verder van nabij blijven volgen. Ik blijf toch wel zitten met de vaststelling van de minister dat het ook een impliciete boodschap is naar zwaarlijvigen. Ik vraag me af of dat niet meer hoeft dan wat in de drie fasen in de voorstelling van deze wat bredere campagne wordt aangekondigd. Daar zal mijns inziens dus nog wel iets extra nodig zijn.

Mevrouw de minister, ik neem akte van het feit dat u verder creatief met partners zult zoeken. Ik denk inderdaad dat het belangrijk is om de scholen hierbij te betrekken. Ook de vrouwenbeweging en het sociaal-culturele werk hebben in Vlaanderen een hele traditie. Ze hebben daarbij niet de cultuur van het opgestoken vingertje, maar ze gaan heel praktisch te werk. Zij kunnen meehelpen aan die mentaliteitswijzing inzake gezonde voeding. Daar zijn dus ook nog partners te vinden. Ik weet niet of deze ook in uw partnership zullen worden opgenomen, maar ik zou dat toch ten zeerste aanbevelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over lokale dienstencentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over lokale dienstencentra.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, onlangs las ik in de krant dat u zegt dat er een hoge nood is aan meer lokale dienstencentra om het lokaal ouderenbeleid kracht bij te zetten. Op dit ogenblik zijn er 132 erkende dienstencentra. Volgens een bepaalde krant wilt u er 569 hebben, één in elke buurt. In de commissie voor Welzijn hebt u verklaard dat er dit jaar minstens 25 nieuwe moeten bijkomen. Het budget is ook verhoogd om de dienstencentra een hogere betoelaging te geven dan ze tot nu toe kregen.

Het thuiszorgdecreet is nog steeds van kracht. Volgens dat decreet kunnen zowel privé- als openbare initiatiefnemers een lokaal dienstencentrum oprichten. Mevrouw de minister, u zegt telkens weer dat u het initiatiefrecht van die privé-dienstencentra zult beknotten, dat ze via de OCMW's moeten werken. Dat staat nergens omschreven in een voorwaarde van het bestaande thuiszorgdecreet.

Er zijn privé-initiatiefnemers die op grond van de bestaande regelgeving zo'n dienstencentrum willen oprichten, hebben opgericht, een voorlopige erkenning hebben gekregen onder opschortende voorwaarde of een recente aanvraag hebben ingediend. Wat gebeurt daarmee ? Ik verneem dat de diensten die recentelijk een vraag hebben ingediend, geen enkel signaal krijgen. Op studiedagen krijgen ze weliswaar te horen dat de lokale dienstencentra geen grote toekomst beschoren is, als het van privé-initiatiefnemers komt. Over hun concrete aanvraag vernemen ze weinig of niets. Op die manier is er geen communicatie naar die verschillende initiatieven.

Mevrouw de minister, ik ga akkoord met u dat dienstencentra nodig zijn. Ik heb er wel moeite mee dat die lokale dienstencentra in het openbaar kader moeten passen. Ik ben vorige vrijdag op bezoek geweest bij een dienstencentrum dat ook verzorgingsbedden heeft. Daar wordt gezegd dat men er een lokaal dienstencentrum wil aan koppelen. Het samenvoegen van een verzorgings- en dienstencentrum zorgt voor een lagere drempel. Omdat

Becq

dat daar ten dele al zo was, kwamen er op een doodgewone vrijdagmiddag heel veel mensen uit de buurt op bezoek. Dat vond ik verrassend positief.

Mevrouw de minister, waarom kan een lokaal dienstencentrum niet worden gekoppeld aan een verzorgingscentrum, vanuit een privé-initiatief? Waarom moet die omweg via het OCMW gebeuren? Waarom vindt u het nodig om de privé- en openbare sector tegen elkaar op te zetten?

U geeft een uitgebreide campagne over de lokale dienstencentra, maar enkel voor de OCMW's. U houdt een hele studiedag over de lokale dienstencentra, maar in de opties die u neemt, betreft u op geen enkele manier de privé-sector. Ik stel me de vraag waarom de privé-initiatiefnemers niet werden uitgenodigd en waarom met hen geen dialoog werd aangegaan. Het lijkt wel alsof u de ene sector wilt opzetten tegen de andere. Waarom wordt niet voorzien in de mogelijkheid om in samenspraak en gelijkwaardigheid dergelijke initiatieven op te zetten of om in samenwerkingsverbanden op te treden?

Klopt het dat er privé-initiatiefnemers zijn die na 1 september een aanvraag hebben ingediend en nog geen enkel antwoord, noch een ontvangstmelding, hebben ontvangen? Om hoeveel aanvragers gaat het en wanneer dienden ze hun aanvraag in? Zijn er ook openbare initiatiefnemers, zoals OCMW's en gemeenten, die sinds 1 september nog geen antwoord ontvingen op hun vraag?

Is het geen daad van onbehoorlijk bestuur en geuigt het niet van een discriminerende behandeling om de bestaande regelgeving niet correct toe te passen en, vooruitlopend op een mogelijke nieuwe regelgeving, in een verschillende behandeling te voorzien en geen enkele informatie door te geven? Ik weet wel dat u nu zegt dat ze binnenkort allemaal een antwoord zullen krijgen, maar die informatie is volgens mij slechts een week oud.

Wat zal er gebeuren met de – eventueel onder opschortende voorwaarden – erkende dienstencentra van privé-initiatiefnemers? Zullen ze moeten verdwijnen, als u zegt dat er enkel nog openbare initiatiefnemers zullen zijn? Hoe wilt u dit organiseren? Hoe zult u hierover met de privé-sector communiceren? Ik heb niet de indruk dat in deze al veel is gebeurd.

Hebt u de intentie om ook voor andere hulpverleningsvormen die in het thuiszorgdecreet zijn opgenomen in een bevoorrechte behandeling te voorzien voor lokale besturen en dus eigenlijk te zeggen dat privé-initiatieven enkel kunnen indien de openbare besturen hun fiat hebben gegeven of in de mogelijkheid voorzien?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, eigenlijk baseer ik me op de uitgangspunten die de Vlaamse regering op 13 juli 2001 vastlegde over het kerntakendebat voor het domein Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen. De regering koos daarbij duidelijk voor een versterking van de coördinatieopdracht en de doorverwijzings- en eenloketfunctie van het lokale bestuur met betrekking tot het lokale sociale beleid.

Het ontwikkelen van een visie op dit lokale sociale beleid is een gemeenschappelijke opdracht van de gemeente en het OCMW, moet aansluiten bij het sociale beleid van de Vlaamse overheid en moet gebeuren in nauwe samenwerking met de privé-partner op het lokale terrein. De filosofie die ook leeft binnen het hele SIF-gebeuren wordt hier dus doorgetrokken.

Hoe vertaalt dit zich nu naar de lokale dienstencentra? Ook in vorige beleidsnota's heb ik nooit onder stoelen of banken gestoken dat de lokale dienstencentra voor mij een toekomstgericht instrument zijn. In een vorig leven, toen ik nog schepen was in Antwerpen, heb ik heel vaak lokale dienstencentra bezocht, onder andere om uit te leggen hoe huisvuil moest worden gesorteerd. Ik heb daar ook een bruisende activiteit gezien en de enorme rol die zo'n lokaal dienstencentrum kan spelen om vereenzaming, wat toch een veel voorkomende kwaal is bij ouderen, tegen te gaan. Het is daarom dat ik telkens weer, jaar na jaar, in de beleidsnota's heb gesteld dat ik de verdere uitbouw van lokale dienstencentra beschouw als een van de basispeilers van een nieuw Vlaams ouderenbeleid. Dat is ook de reden waarom we in de begroting van dit jaar 25 bijkomende lokale dienstencentra hebben geprogrammeerd, en waarom we de financiering, die nog steeds slechts 800.000 frank per lokaal dienstencentrum bedraagt, dit jaar gedeeltelijk hebben opgetrokken.

De lokale dienstencentra, waarvan de oudste ondertussen reeds 30 jaar bestaan, zijn van oudsher meestal een initiatief geweest van de OCMW's. Op dit moment zijn 133 dienstencentra erkend, en

Vogels

daarvan zijn er 23 georganiseerd door een VZW, de andere zijn initiatieven van openbare besturen.

Wat is de bedoeling geweest om op deze lokale dienstencentra reeds het principe toe te passen dat de coördinatieopdracht en doorverwijzingsfunctie van het lokale sociale beleid moeten worden versterkt, ook al is dat niet helemaal conform het thuiszorgdecreet? Het was eigenlijk een beetje een poging om geen verzuiling te krijgen op het terrein, waar men op eenzelfde regionale omschrijving een initiatief krijgt van een OCMW en een initiatief van een VZW. Dat gebeurt, niet omdat ik daar op zich iets tegen heb, maar omdat ik zo snel mogelijk overal in Vlaanderen per regio lokale dienstencentra wil uitbouwen. Ik wil dus zeker in een eerste fase gebiedsdekkend werken, zodat er niet opnieuw concentraties zijn in bepaalde regio's en blinde vlekken in andere.

De studiedag van 28 mei vormde het sluitstuk van een informatieronde, waarin we voor de lokale besturen de voordelen van die lokale dienstencentra en van het inbouwen daarvan in het lokale ouderenbeleid duidelijk naar voren hebben geschoven, en waarin we een oproep hebben willen doen om de gemeenten ertoe aan te zetten om lokale dienstencentra op te richten, indien die er nog niet zijn.

Er werd altijd duidelijk bij gezegd dat de gemeenten niet altijd het initiatief moeten nemen, maar dat ze perfect kunnen samenwerken met een bestaand woon- en zorgcentrum, een bestaand lokaal dienstencentrum of een bestaande VZB, die het lokaal dienstencentrum zouden kunnen uitbouwen. Op de studiedag waren trouwens ook mensen van het VVI en van de VVSG uitgenodigd. Ze zaten in het panel om vragen te beantwoorden. Er bestaan trouwens al heel wat goede voorbeelden van samenwerking. In de gemeente Hove werd het lokaal dienstencentrum opgericht door het plaatselijk woon- en zorgcentrum van de VZW Eeuwfeestklinik. Het werd uitbesteed en in erfpacht gegeven aan het OCMW dat het nu exploiteert. In Borsbeek wordt het bestaande woon- en zorgcentrum, dat een privé-VZW is, in nauwe samenwerking met het OCMW volledig uitgebaut, bemand en bevrouwd.

De samenwerking op het terrein bestaat dus al langer en is niet zo abnormaal. Natuurlijk moet de overheid op een bepaald ogenblik onderzoeken welke hiërarchie bestaat. We merken duidelijk dat bij een verhoging van de budgetten, de aanvragen toenemen. Deze keer willen we niet de fout maken

om na de behandeling van de aanvragen te betreuren dat er geen programmatie was, maar willen we eerst voor een programmatie zorgen. In de sector wordt die fout dikwijls gemaakt, denken we maar aan de schuldbemiddelingsdiensten of de vele witte vlekken. Nu hebben we ervoor geopteerd om gebruik te maken van de visie uit het kerntakendebat om de programmatie van de lokale dienstencentra in te vullen.

Het is echt niet mijn bedoeling om de privé- en de openbare sector tegen elkaar op te zetten, integendeel. Ik wens met mijn beleid alleen uitvoering te geven aan de uitgangspunten van de Vlaamse regering over het lokaal sociaal beleid. Het is niet belangrijk wie de initiatiefnemer is, een lokaal bestuur of een VZW, maar wel dat er een structurele samenwerking bestaat tussen alle lokale actoren, de gemeenten, de OCMW's en de privé-actoren op het terrein van de ouderenzorg.

Mijn administratie ontving sinds 1 september 2001 34 ontvankelijke aanvragen van VZW-initiatiefnemers. Het valt op dat er de voorbije 30 jaar slechts 23 aanvragen waren en er nu plots 34 worden ingediend. De administratie onderzocht de ontvankelijkheid van de ingediende aanvragen en toetste ze aan de programmatie. Bij de onvolledige dossiers werden de ontbrekende documenten opgevraagd. Er werd inderdaad geen ontvangstmelding, noch een bericht van ontvankelijkheid verzonden. Ik geef toe dat dat een beetje fout is. Dit zou blijkbaar nooit gebeuren. Toch zou dit in de toekomst wel moeten gebeuren, al was het maar omwille van de klantvriendelijkheid.

De procedure die is opgenomen in het uitvoeringsbesluit van 18 december 1998 voorziet enkel in een administratief schrijven bij niet-ontvankelijke dossiers.

Dan geef ik nu een kort overzicht van de ingediende VZW-aanvragen. Er waren 4 ontvankelijke erkenningsaanvragen voor een lokaal dienstencentrum. De 1ste aanvraag dateert van december 2001, de laatste 2 zijn ontvankelijk sinds mei 2002.

Wat de opschorting van de erkenningsprocedure betreft, waren er 30 aanvragen, waarvan er momenteel 22 ontvankelijk zijn. Verschillende dossiers werden in de loop van 2001 ingediend, maar moesten vervolledigd worden. Het 1ste ontvankelijke dossier dateert van juli 2001, het laatste van maart 2002.

Met uitzondering van 1 dossier, waarin ik, om louter programmatorische redenen, mijn voornemen

Vogels

tot weigering van de erkenning heb medegedeeld, werd in bovenvermelde dossiers tot op heden geen definitieve beslissing genomen. Al deze initiatiefnemers worden deze week persoonlijk aangeschreven om hun dossier te vervolledigen met een positief advies van de schepen van sociale zaken en de OCMW-voorzitter van de gemeente waar zij hun lokaal dienstencentrum willen realiseren. Op die manier willen we garanderen dat het nieuwe lokale dienstencentrum gedragen wordt in een samenwerking tussen alle lokale actoren.

De administratie ontving tijdens de betrokken periode 16 erkenningsaanvragen van openbare besturen, namelijk 2 erkenningsaanvragen en 14 erkenningsaanvragen met opschorting. Ondertussen werden 1 erkenning en 8 erkenningen met opschorting verleend. Vijf overige dossiers zijn momenteel nog niet ontvankelijk, de rest is in behandeling.

Ik heb dus gepoogd de situatie te schetsen en mijn visie te verduidelijken. Ik begrijp zeer goed dat deze situatie van onduidelijkheid voor heel wat zeer gedreven initiatiefnemers misschien wat te lang heeft geduurd. Daarom zullen deze week nog alle mogelijke initiatiefnemers met een omzendbrief op de hoogte worden gebracht van het bijkomend evaluatiecriterium.

Op dit ogenblik zijn er 23 erkende lokale dienstencentra die georganiseerd worden door een VZW. Voor deze centra wijzigt er momenteel niets. Indien zij blijven voldoen aan de geldende erkenningsnormen, behouden ze hun erkenning. Vaak gebeurt dit reeds in nauwe samenwerking met de lokale besturen.

Het is mijn intentie in de nieuwe regelgeving de noodzakelijke samenwerking van de initiatiefnemer met het gemeentebestuur en het OCMW decretaal te regelen. Voor de reeds erkende initiatieven zal ik uiteraard in overgangsmaatregelen voorzien. Alle potentiële openbare en privé-initiatiefnemers van lokale dienstencentra zullen door middel van een omzendbrief over de nieuwe regelgeving worden geïnformeerd. Het nieuwe ministerieel besluit zal daarbij in bijlage worden meegestuurd.

Voor de andere voorzieningen uit het thuiszorgdecreet bestaan die plannen niet. Ik denk trouwens dat geen enkel ander initiatief zoveel banden heeft met het lokaal sociaal beleid als het lokale dienstencentrum. Om die reden werd deze intentie duidelijk geuit en zal er verder met de betrokken actoren over gesproken worden.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik kan enkel zeggen dat ik de wijze waarop u dit dossier aanpakt, heel erg betreur. Ik hoor u wel voorbeelden geven van goede samenwerking. Later zegt u dat dit soort samenwerking voor u niet hoeft en dat de opgelegde samenwerking blijkbaar via een OCMW moet gebeuren. Dit is betutteling.

Uit uw antwoord leid ik bovendien duidelijk af dat u op dit moment eigenlijk in de illegaliteit handelt. U miskent een bestaand decreet en een bestaande regelgeving. U zegt hier duidelijk dat u uw eigen regeltjes zult maken en een eigen omzendbriefje zult opstellen – nota bene na al die maanden – om een bijkomende voorwaarde op te leggen waarin decretaal niet is voorzien.

Dit is niet correct. Eigenlijk zouden we de initiatiefnemers moeten aanraden om allemaal naar de Raad van State te stappen om aan te klagen dat de regelgeving buitenspel wordt gezet en dat zij gediscrimineerd worden omdat de openbare initiatieven wel een erkenning krijgen. Aan de privé-initiatieven worden geen erkenningen gegeven en bij hen is er voortdurend uitstel. Ik dacht dat we in een rechtstaat leefden. Ik stel echter vast dat u de wetgeving gewoon naast u neerlegt.

Voor het verslag wil ik nog verduidelijken dat waar u het over een dienstencentrum had, ik het eigenlijk over een cafetaria van een rusthuis had dat als het ware als een dienstencentrum fungeerde.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw Becq, U zult kunnen vaststellen dat ik niet illegaal tewerk ga of decreten verkracht. In het decreet staat wel dat de erkenningsvoorwaarden door de minister kunnen worden bepaald. Als ik als bijkomende erkenningsvoorwaarde stel dat er een gunstig advies moet worden verleend door de gemeente of het OCMW-bestuur, dan doe ik niets onwettigs. Ik heb dan enkel de erkenningsvoorwaarde gespecificeerd. Dat is niet enkel gebeurd via een omzendbrief. Het ministerieel besluit wordt gevoegd bij die omzendbrief.

Mevrouw Becq, u spreekt over betutteling als de zaken niet lopen zoals u wilt. Dat is niet correct. Ik heb het over samenwerking. Dat is iets helemaal anders.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van in Vlaanderen gevestigde Waalse kinderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvang van in Vlaanderen gevestigde Waalse kinderen.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, mijn vraag handelt over de bijzondere jeugdzorg. Er is een probleem met de opvang van minderjarigen en meer bepaald met het verschil in aanpak tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. De moeilijkheden doen zich voornamelijk voor in de grensregio's. Een Vlaamse jongere die in Wallonië woont, kan perfect worden opgevangen in de Waalse residentiële voorzieningen. De Franse Gemeenschap zorgt dan voor de betoelaging.

Waalse jongeren die in Vlaanderen verblijven en om een of andere reden moeten worden opgevangen, worden geconfronteerd met een bevoegdheidsprobleem bij de jeugdrechtbank. De Vlaamse residentiële voorziening is ofwel niet bereid, ofwel reglementair niet in de mogelijkheid om de Waalse jongere op te vangen.

Zo is er bijvoorbeeld het geval van allochtone jongeren die gedomicilieerd waren in Charleroi en in Vlaanderen bij familie verbleven. Ze werden door die familie mishandeld. De kinderen werden uiteindelijk in een Kortrijks ziekenhuis geplaatst. Op korte termijn was dat een goede oplossing. Vanuit pedagogisch oogpunt moest daar echter iets aan worden gedaan. Toen werd gevraagd of er een Vlaamse voorziening bereid was ze op te nemen, was het antwoord negatief. Het hoofdbestuur van de administratie voor Bijzondere Jeugdbijstand gaf geen garantie voor de betoelaging.

Blijkbaar zijn de Walen wel bereid om Franstalige Vlamingen op te vangen en ervoor te betalen. Omgekeerd is dat echter niet het geval voor Waalse kinderen met problemen, die op Vlaams grondgebied verblijven. Wat dat betreft, zou er toch een solidariteit moeten bestaan tussen de gemeenschappen. Het gaat hier om een bijzondere anomalie in onze wetgeving.

Mevrouw de minister, klopt het dat er zo'n problemen bestaan en dat de Franstalige aanpak verschilt

van de Vlaamse ? Zo ja, wat is daar de oorzaak van ? Indien er een lacune is in de wetgeving, wilt u hier dan aan verhelpen ? Het gaat om een beperkt aantal kinderen. Toch is daar een kostenplaatje aan verbonden. Indien het probleem zich stelt op federaal niveau, bent u dan bereid een interregionaal overleg op te starten zodat iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt ?

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, dit is een complexe vraag. Ik kan ze niet goed duiden.

Mijnheer Helsen, ik vrees dat u de reglementering inzake de gehandicaptensector en de bijzondere jeugdzorg door elkaar haalt. Wat de bijzondere jeugdzorg betreft, kan een Waalse jongere die in Vlaanderen woont, wel worden opgevangen in een Vlaamse residentiële voorziening.

De heer Koen Helsen : Ik heb het over kinderen die gedomicilieerd zijn in Wallonië maar die in Vlaanderen verblijven.

Minister Mieke Vogels : De gecoördineerde decreten inzake bijzondere jeugdbijstand zijn van toepassing op alle minderjarigen, hun ouders of andere vertegenwoordigers, die zich in het Nederlandse taalgebied bevinden, ongeacht hun nationaliteit, hun etnische afkomst of de taal die zij spreken. Het klopt echter dat het algemeen lokalisatiecriterium de 'gezinsverblijfplaats' is of de 'verblijfplaats van de ouders, voogden of diegenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben'.

Indien de minderjarige onder de voogdij staat van iemand die in Wallonië woont, dan kan hij niet worden opgevangen in een voorziening in Vlaanderen. De voogd woont immers in Wallonië. Omgekeerd geldt hetzelfde. In het verleden zijn er wel pogingen ondernomen om ter zake een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Die hebben echter niet tot een concreet resultaat geleid.

Tweeënehalf jaar geleden hebben we een samenwerkingsakkoord afgesloten met betrekking tot het Vlaams Fonds. Jongeren in een MPI, categorie 8 van gedragsgestoorde jongeren, die gedomicilieerd zijn in Vlaanderen maar in een door het Waals Gewest erkende gemeenschap voor personen met een handicap worden opgevangen, kunnen wel worden betoelaagd. Jaarlijks worden de facturen verrekend tussen het Vlaams Fonds en de Waalse tegenhanger. In de gehandicaptensector is dat samenwerkingsakkoord er dus wel. In de bijzondere jeugdzorg is het er niet.

Vogels

Het is ook niet vice versa. Wanneer een jongere gedomicilieerd is in Vlaanderen, in Wallonië zijn verblijfplaats heeft en daar in contact komt met de jeugdbescherming, dan is het dus niet zo dat die in een Franstalige instelling gefinancierd kan worden. Het is dus een beetje een technische vraag en een technisch antwoord, maar de administratie zegt me dat dit niet bestaat, ook vice versa niet. Het is misschien een beetje stout om het te zeggen, maar het zou de eerste keer zijn dat men in Wallonië betaalt voor Vlamingen en wij dat niet doen.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Men meldt het mij.

Minister Mieke Vogels : U moet mij het concrete dossier maar eens bezorgen. Misschien is het een combinatie van gehandicaptensector en bijzondere jeugdzorg.

De heer Koen Helsen : Ik kan er toch niet uit opmaken dat die verwarring er zou zijn. Het komt vanuit de bijzondere jeugdzorg.

Minister Mieke Vogels : Bezorg mij het dossier en ik zal het verder onderzoeken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.53 uur.*
